

Zbornik sudske prakse

Predmet C-457/17

**Heiko Jonny Maniero
protiv
Studienstiftung des deutschen Volkes eV**

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Bundesgerichtshof)

„Zahtjev za prethodnu odluku – Jednako postupanje prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo – Direktiva 2000/43/EZ – Članak 3. stavak 1. točka (g) – Područje primjene – Pojam ‚obrazovanje‘ – Dodjela stipendija namijenjenih poticanju istraživačkih ili studijskih projekata u inozemstvu koju provodi privatna zaklada – Članak 2. stavak 2. točka (b) – Neizravna diskriminacija – Dodjela tih stipendija uvjetovana prethodno položenim prvim državnim pravnim ispitom u Njemačkoj (*Erste Juristische Staatsprüfung*)”

Sažetak – Presuda Suda (prvo vijeće) od 15. studenoga 2018.

1. *Pravo Europske unije – Načela – Jednako postupanje – Jednako postupanje prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo – Direktiva 2000/43 – Područje primjene – Pojam obrazovanja – Dodjela stipendija namijenjenih promicanju istraživačkih i studijskih projekata u inozemstvu koju provodi privatna zaklada – Uključenost – Uvjet – Dovoljno uska veza između dodijeljenih novčanih davanja i sudjelovanja u tim istraživačkim ili studijskim projektima koji su i sami obuhvaćeni tim istim pojmom obrazovanje*

(Direktiva Vijeća 2000/43, čl. 3. st. 1. t.(g))

2. *Pravo Europske unije – Načela – Jednako postupanje – Jednako postupanje prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo – Direktiva 2000/43 – Nacionalna mjera koja uključuje neizravnu diskriminaciju – Pojam posebno nepovoljnog položaja – Dodjela stipendija namijenjenih promicanju istraživačkih ili studijskih projekata u inozemstvu koju provodi privatna zaklada isključivo kandidatima koji su u toj državi članici položili pravni ispit – Nepostojanje navedene diskriminacije*

(Direktiva Vijeća 2000/43, čl. 2. st. 2. t. (b))

1. Članak 3. stavak 1. točku (g) Direktive Vijeća 2000/43/EZ od 29. lipnja 2000. o provedbi načela jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo treba tumačiti na način da je dodjela stipendija namijenjenih promicanju istraživačkih ili studijskih projekata u inozemstvu koju provodi privatna zaklada obuhvaćena pojmom „obrazovanje” u smislu te odredbe kada postoji dovoljno uska veza između novčanih davanja i sudjelovanja u tim istraživačkim ili studijskim projektima koji su i sami obuhvaćeni tim istim pojmom „obrazovanje”. To je osobito slučaj ako su ta novčana davanja povezana sa sudjelovanjem potencijalnih kandidata u takvom istraživačkom ili studijskom projektu, ako imaju za cilj uklanjanje svih ili dijela mogućih financijskih prepreka tom sudjelovanju i ako su prikladna za postizanje tog cilja.

Kao prvo, kao što je to istaknula nezavisna odvjetnica u točkama 22. i 23. svojeg mišljenja, pod pojmom „obrazovanje” u uobičajenom značenju u svakodnevnom jeziku smatraju se djelatnosti ili postupci kojima se prenose ili stječu, među ostalim, informacije, znanja, razumijevanja, stavovi, vrijednosti, vještine, sposobnosti i obrasci ponašanja.

Međutim, kao što je to istaknula nezavisna odvjetnica u točkama 32. i 34. svojeg mišljenja, teleološko tumačenje pojma „obrazovanje” u smislu članka 3. stavka 1. točke (g) Direktive 2000/43 zahtijeva, kao prvo, da se pristup obrazovanju smatra jednim od ključnih aspekata tog pojma jer ono ne može postojati bez mogućnosti da mu se pristupi i jer se, prema tome, cilj te direktive, odnosno borba protiv diskriminacije u području obrazovanja, ne bi mogao postići kada bi diskriminacija u fazi pristupa obrazovanju bila dopuštena.

Kao drugo, troškove povezane sa sudjelovanjem u istraživačkom projektu ili obrazovnom programu treba smatrati sastavnicama pristupa obrazovanju i na taj način uključenima u pojam „obrazovanje” jer raspoloživost financijskih sredstava potrebnih za takvo sudjelovanje može uvjetovati pristup navedenom projektu ili programu.

(t. 31., 37., 38., 44. i t. 1. izreke)

2. Članak 2. stavak 2. točku (b) Direktive 2000/43 treba tumačiti na način da činjenica da privatna zaklada sa sjedištem u državi članici dodjelu stipendija namijenjenih promicanju pravnih istraživačkih ili studijskih projekata u inozemstvu rezervira za kandidate koji su u toj državi članici položili pravni ispit, kao što je onaj o kojem je riječ u glavnom postupku, ne čini neizravnu diskriminaciju na temelju rasnog ili etničkog podrijetla u smislu te odredbe.

U skladu s tim člankom, neizravna diskriminacija postoji ako bi naizgled neutralna odredba, kriterij ili praksa doveli osobe određenog rasnog ili etničkog podrijetla u posebno nepovoljan položaj u usporedbi s drugim osobama, osim ako se takva odredba, kriterij ili praksa objektivno mogu opravdati zakonitim ciljem, a sredstva za njegovo postizanje prikladna su i nužna.

Pojam „posebno nepovoljan položaj” u smislu te odredbe treba shvatiti tako da znači da se posebno osobe određenog rasnog ili etničkog podrijetla zbog odredbe, kriterija ili prakse u pitanju nalaze u nepovoljnom položaju (vidjeti u tom smislu presude od 16. srpnja 2015., CHEZ Razpredelenie Bulgaria, C-83/14, EU:C:2015:480, t. 100. i od 6. travnja 2017., Jyske Finans, C-668/15, EU:C:2017:278, t. 27.).

(t. 46., 47., 52. i t. 2. izreke)